

Kritéria pro hodnocení duchovní zkušenosti

W. Barry, W. Connolly

Ve starověkém Izraeli vystupovali praví i falešní proroci. V době Nového zákona existovaly svářící se strany, z nichž si každá dělala nárok na to, že uchovává autentické Ježíšovo učení. Napříč dějinami byli muži a ženy, kteří tvrdili, že vědí, co Bůh chce, usvědčováni událostmi ze svého omylu. Následkem toho se církev tradičně měla na pozoru před soukromými zjeveními. Jak potom může někdo poznat, zda slyší Boha, nebo jen trpí halucinacemi? Může mu jeho vztah k Bohu pomoci v rozhodování?

Osvobození od rutinních starostí a umrtvujících návyků rozumové modlitby nás může tak potěšit, že si budeme vážit každé zkušenosti, která vyvěrá z citové odpovědi na harmonii a klid překračující naše běžné vnímání. Avšak existují také zkušenosti harmonie a klidu, které nás neotevírají Bohu, ale spíše brzdí náš pohyb k němu, alespoň dočasně. ... Například člověk, který si postupně začal být hlouběji vědom Ježíše toužícího po přátelském vztahu s ním, možná bude v modlitbě prožívat abstraktní neosobní krásu, která jej oslní. Pokud nepozná rozdíl v kvalitě svých odpovědí Pánu, které se během těchto dvou zkušeností odehrávají, a nezeptá se sám sebe, zda chce pokračovat v zakoušení Ježíše, může se stát, že se bude celé dny nebo týdny nevědomky soustředit na abstraktní krásu modlitby právě proto, že se jedná o lákavou duchovní zkušenost.

Jako kritérium pro rozlišování může sloužit také kvalita dialogu s Bohem v modlitbě. Když například předčasně přerušíme rozhovor, v němž jsme s určitým člověkem začali, může být toto přerušení pro vztah významné. Dost

často máme sklon vysvětlovat to poukazováním na vnější okolnosti vztahu. Například „byl jsem unavený a přepracovaný“ nebo „měl jsem právě zlost na celý svět.“ Musíme mít však na paměti také možné důvody plynoucí ze vztahu samotného, například: „nechtěl jsem s ní včera večer mluvit, protože mě zranila“. Když se ze stejného úhlu pohledu díváme na kvalitu našeho dialogu s Bohem, může to mnohé osvětlit. Například mírnost při mluvení k Pánu může ukazovat na přání udržet si emocionální odstup, stejně jako tomu často bývá v jiných vztazích. Jestliže se ptáme: „Co jen mě to nutí zachovávat si právě teď určitý odstup!, může být odpovědí: „Chci sice mluvit k Pánu, ale nechci mu říci, co cítím“ nebo „bojím se, co na to řekne“. Člověk často snadno pozná, že vážnou rozhovor se může změnit v bohatší a pestřejší, jakmile vyjádří pocity, kterých si je vědom. Někdy si však své pocity neuvědomuje. Doprovázející pak může pomoci tím, že se zeptá: „Pamatujete si, kdy pro vás byla modlitba naposledy podnětná nebo zajímavá? O čem jste mluvil?“ ... Modlitba zůstane chabá do té doby, než se doprovázený vrátí k tématu, kterým se dříve rozhodl dále nezabývat. Když se k tomuto tématu vrátí, bývá proměna od ochablosti k novému zájmu často až dramatická. Tato charakteristika dialogu s Bohem v modlitbě pomáhá propojit chvíle modlitby se životem mimo modlitbu, kde se odehrává podobný dialog.

výňatky z knihy Praxe duchovního doprovázení (Karmelitánské nakladatelství 2009)